

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **L. P.**, zast. JUDr. Vladimírem Kyselákem, advokátem, se sídlem Pražská 140, Příbram, proti žalovanému: **Úřad práce České republiky, Krajská pobočka v Příbrami**, se sídlem náměstí T. G. Masaryka 145, Příbram, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 5. 2017, č. j. 48 A 47/2017 - 72,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Rekapitulace předcházejícího řízení

[1] Krajský soud v Praze usnesením ze dne 17. 5. 2017, č. j. 48 A 47/2017 - 72, odmítl žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného ze dne 20. 5. 2015, ve které žalobkyně po předání věci z civilního ke správnímu úseku a po odstranění nedostatků navrhla, aby určil, že:

„I. Výplata přiznaných dávek státní sociální podpory na základě žádosti žalobkyně ze dne 3. 12. 2008 o rodičovský příspěvek a žádosti ze dne 3. 12. 2008 o porodné, o kterých bylo rozhodnuto oznámením o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 3. 12. 2008, č. j. 7435/8/PBA/1, a oznámením o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 30. 10. 2009, č. j. 4445/9/PBA/1, a dále oznámením o přiznání dávky státní sociální podpory ze dne 3. 12. 2008, č. j. 7434/8/PBA/1, ohledně porodného, učiněná ve prospěch M. S., nar. X, byla nezákonná.

II. Nárok na výplatu státní sociální podpory v celkové výši 103.308 Kč s přísl. ve prospěch žalobkyně zůstává zachován.“

[2] V odůvodnění usnesení krajský soud shrnul, že se žalobkyně žalobou ze dne 20. 5. 2015, označenou jako „*žaloba o zaplacení částky* [...] *dle zák. č. 150/2002 Sb.*“ (dříve vedenou pod sp. zn. 37 C 20/2015, resp. 48 Ad 232/2016), původně domáhala, aby soud uložil žalovanému povinnost zaplatit jí částku 103.308 Kč s příslušenstvím. Požadovaná částka se skládá z dávek státní sociální podpory, tj. porodného ve výši 13.000 Kč a rodičovského příspěvku vypláceného od prosince roku 2008 do října roku 2009 v celkové výši 90.308 Kč. Z trestního příkazu Okresního soudu v Příbrami ze dne 23. 11. 2010, č. j. 3 T 179/2010 - 230, vyplývá, že A. V. bez vědomí žalobkyně, avšak jejím jménem, vyplnila žádosti o přiznání porodného a rodičovského příspěvku. M. S., opět bez vědomí žalobkyně, podala žádosti k žalovanému, nechala si vyplatit dávky na účet svého syna a neoprávněně si je ponechala. Okresní soud v Příbrami pravomocným trestním příkazem uložil M. S. povinnost zaplatit České republice - Úřadu práce v Příbrami náhradu škody ve výši 103.308 Kč. V návaznosti na uvedený trestní příkaz žalobkyně podala dne 21. 2. 2011 žalovanému žádost o obnovu řízení, kterou však žalovaný rozhodnutím ze dne 22. 2. 2011, č. j. 7434/8/PBA, ve spojení s rozhodnutím Krajského úřadu Středočeského kraje o odvolání ze dne 29. 3. 2011, č. j. 062746/2011/KUSK, pravomocně zamítl. Žalobkyně rovněž neúspěšně vyzvala žalovaného k zaplacení požadované částky dopisem ze dne 14. 1. 2013. Podání ze dne 15. 2. 2013, které žalobkyně označila jako žalobu, Okresní soud v Příbrami postoupil žalovanému, který žalobkyni sdělil, že jej považuje za žádost o dávku státní sociální podpory. Dodal však, že žádost je třeba podat na předepsaném tiskopise a upozornil, že nárok považuje za zaniklý. K výzvě žalobkyni sdělil, že setrvává na svém právním názoru. Žádným z uvedených způsobů se tak žalobkyně dosud nedomohla tvrzeného nároku.

[3] Krajský soud poukázal na § 84 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“), jakož i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 5 Aps 5/2010 - 293, a konstatoval, že se žalobkyně v první části žalobního návrhu domáhá určení nezákonnosti zásahu, který již skončil. Žalobkyně nejpozději v lednu roku 2011, kdy podala návrh na obnovu řízení o žádostech o porodné a rodičovský příspěvek, věděla o skutkových okolnostech tvrzeného nezákonného zásahu, tedy, že žalovaná vyplatila sporné dávky M. S. Žalobu však podala po uplynutí subjektivní i objektivní lhůty dne 20. 5. 2015, tedy opožděně. Druhou část žalobního návrhu shledal krajský soud nepřípustnou, přičemž vysvětlil, že podle § 87 odst. 2 s. ř. s. není oprávněn určit, zda právní vztah zůstává zachován. S ohledem na uvedené závěry krajský soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. a nad rámec tohoto rozsudku žalobkyni odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 3. 2005, č. j. 3 Ads 15/2004 - 54.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti usnesení krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost. V ní namítla, že záležitost má značně komplikovaný průběh, a proto nevěděla, jak se k ní postavit. Okresní soud v Příbrami pravomocným trestním příkazem ze dne 23. 11. 2010, č. j. 3 T 179/2010 - 230, uložil odsouzené M. S., aby poškozené České republice - Úřadu práce v Příbrami, zaplatila náhradu škody ve výši 103.308 Kč,

čímž stěžovatelce znemožnil, aby se domáhala náhrady škody. Stěžovatelka uvedla, že jí žalovaný přiznal právo na výplatu částky 103.308 Kč a vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí nikdo nezrušil, nárok trvá. Stěžovatelka odmítla, že žalobu nepodala včas, přičemž upozornila, že z postupu žalovaného nebylo zřejmé, proč k proplacení požadované částky nedošlo. Za dané procesní situace není možné považovat žalobu za opožděnou. Stěžovatelka uzavřela, že není možné, aby se požadované částky nedomohla toliko z důvodu komplikovaného administrativního postupu bez jejího zavinění. Proto konstatovala, že trvá na tom, aby jí byla požadovaná částka na základě rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyplacena.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že žádosti žalobkyně o porodné a rodičovský příspěvek podala osobně M. S., přičemž předložila občanský průkaz žalobkyně a rodný list dítěte. Požadované dávky žalovaný vyplatil na bankovní účet uvedený v žádosti, přičemž nenese odpovědnost za podvodné jednání M. S. Odmítl, že by nevěděl, jak se k věci právně postavit. Od počátku odmítal opětovné vyplacení částky. Naopak stěžovatelka tvrzený nárok uplatňovala různými způsoby, a to žádostí o obnovu řízení, civilní žalobou a správní žalobou. Žalovaný odmítl, že by byl jeho postup nezákonný. Žalobkyně předmětné žádosti ve skutečnosti sama nikdy nepodala, a proto ani nebyla účastnicí řízení o těchto žádostech. Ve zbytku se žalovaný ztotožnil se závěry krajského soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Stěžovatel ve své kasační stížnosti neuvedl, jaké důvody podle § 103 s. ř. s. uplatňuje. Z obsahu kasační stížnosti však Nejvyšší správní soud dovodil, že stěžovatel uplatnil důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[7] Podle tohoto ustanovení „[k]*asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.*“

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že stěžovatelka v dopise ze dne 5. 1. 2017, který nadepsala „*odstranění vad žaloby*“ jasně formulovala, čeho se žalobou domáhá, a to ve dvou bodech. V prvním bodě navrhla, aby krajský soud určil, že výplata přiznaných dávek státní sociální podpory ve prospěch M. S. byla nezákonná. Stěžovatelka tedy jako nezákonný označila zásah, který již v minulosti skončil, a to podle pravomocného trestního příkazu Okresního soudu v Příbrami ze dne 23. 11. 2010, č. j. 3 T 179/2010 - 230, v říjnu roku 2009. Stěžovatelka přitom v žalobě, kterou podala dne 20. 5. 2015, uvedla, že žádost o obnovu řízení, kterou podala 21. 2. 2011, odůvodnila právě tím, že žalovaný vyplatil dávky státní sociální podpory neoprávněné osobě. Nejpozději naposledy uvedeného data tedy stěžovatelka věděla o tvrzeném nezákonném zásahu. Přitom podle § 84 odst. 1 s. ř. s. „[ž]*aloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.*“ Stěžovatelka tedy byla oprávněna podat předmětnou žalobu nejpozději

do dne 21. 4. 2011, učinila tak ovšem až 20. 5. 2015. Podle § 84 odst. 2 s. ř. s. „[z]*meškání lhůty nelze prominout.*“ Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že stěžovatelka podala žalobu v části návrhu pod prvním bodem opožděně. Na tom přitom nemůže nic změnit, že je věc komplikovaná, popřípadě, že stěžovatelka nevěděla, proč jí žalovaný odmítá dávky vyplatit a jak se k věci postavit.

[10] Uvedená argumentace taktéž nemůže nic změnit na závěru, že krajský soud není oprávněn rozhodnout o jejím žalobním návrhu uvedeném pod druhým bodem. Z § 87 odst. 2 s. ř. s. je zřejmé, že krajský soud je oprávněn v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem určit, že se správní orgán dopustil nezákonného zásahu a podle povahy věci mu uložit, aby v něm nepokračoval, neopakoval jej, popřípadě, aby obnovil stav před zásahem. Krajský soud však není a ani v posuzovaném žalobním řízení nebyl oprávněn vyslovit, že nárok stěžovatelky na výplatu státní sociální podpory zůstává zachován.

IV. Závěr

[11] Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud nikterak nepochybil, když žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo než kasační stížnost stěžovatelky zamítnout podle věty druhé § 110 odst. 1 s. ř. s.

[12] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatelka nebyla v tomto řízení procesně úspěšná a žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly. Proto Nejvyšší správní soud vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2017

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu